

Monika Miňová

Predprimárna edukácia v súčasnom slovenskom edukačnom kontexte

Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna nr 1, 67-77

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Monika MIŇOVÁ

Prešovská univerzita
Pedagogická fakulta

Predprimárna edukácia v súčasnom slovenskom edukačnom kontexte

Abstract: Pre-school Education in the Modern Educational Context Slovak

The paper deals with changes in the educational context Slovak. The author compares content reform in 2008 to the year 2013. It deals with individual components content reform.

Key words: pre-school education, educational context, education reform

Słowa kluczowe: wychowanie przedszkolne, kontekst edukacyjny, reforma edukacji

Na celom svete sa diskutuje o tom, ktoré sú priority výchovy a vzdelávania, či vzdelávacích systémov, ako nanovo premyslieť a formulovať ciele výchovy a vzdelávania a pretvárať obsah výchovy a vzdelávania tak, aby sa jeho prostredníctvom rozvíjali u detí vedomosti, postoje, schopnosti, zručnosti, spôsobilosti i spôsobilosti potrebné pre dnešný život i pre život v spoločnosti budúcnosti, ako skvalitňovať pedagogický proces, zvyšovať efektivitu školského systému, lepšie pripravovať učiteľov na výkon povolania a pod. Ekonomovia hovoria o „ľudskom kapitále“ a školovanie sa považuje za faktor užitočný pre jednotlivca i spoločnosť. Základným kameňom vzdelávacej politiky vo väčšine rozvinutých štátov sveta je ponímanie vzdelávania a výchovy ako nevyhnutnej podmienky nielen ekonomického rastu, ale aj modernizácie politiky a individuálneho rozvoja jednotlivcov.

Projekt MILÉNIUM — *Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov* (MŠ SR, 2002), je po schválení vládou Slovenskej republiky v decembri 2001 základným programovým dokumentom, podľa ktorého sa realizuje transformácia školstva v Slovenskej republike. Projekt Milénium navrhoval: inovovať obsah, metódy a formy práce s deťmi v materských školách a na tvorbu a overovanie moderných edukačných programov zamerať aj výskum; vypracovať nové a ino-

vované moderné výchovno-vzdelávacie programy založené na podporovaní kognitívneho, psychomotorického, socio-morálneho a emocionálneho rozvoja dieťaťa; vyňať zo zákona o školských zariadeniach materské školy a zaradiť ich ako prvý článok školského systému do školského zákona; perspektívne legislatívne zaviesť pre 5 ročné deti povinnú dochádzku do materskej školy až po vstup dieťaťa do základnej školy; zvyšovať zaškoloňovanie detí v materských školách — vytvoriť preto podmienky, dostatok miest v materských školách; riadenie a metodické usmerňovanie zabezpečiť odborníkmi s vysokoškolským vzdelaním; zvyšovať podiel učiteľov materských škôl s vysokoškolskou kvalifikáciou platovo a sociálne; vytvoriť legislatívu pre ďalšie vzdelávanie učiteľov materských škôl; výraznejšie prepájať teóriu s praxou na vysokých školách a školách pripravujúcich učiteľiek materských škôl; zriaďovať fakultné materské školy; vybudovať vedeckovýskumnú základňu pre oblasť predškolskej pedagogiky; v špeciálnych materských školách a u integrovaných detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vypracovať individuálne vzdelávacie programy pre tieto deti a zabezpečiť miesta špeciálnych pedagógov pre prácu s týmito deťmi; podporovať vznik a chod alternatívnych materských škôl.

Materská škola bola vždy definovaná a charakterizovaná spôsobom, ktorý jej bol daný na základe platnej legislatívy. Uvedieme niekoľko názorov na materskú školu. Podľa Z. Obrdžálka et al.¹ materská škola je: Výchovno-vzdelávacie zariadenie pre deti predškolského veku. Jej poslaním je dopĺňať rodinnú výchovu o výchovno-vzdelávaciu činnosť zameranú na všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho sociálno-emocionálny, fyzický a intelektový rozvoj v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami. Iný názor zastáva D. Kostrub². Podľa neho materská škola je inštitúcia, v ktorej prebieha zámerná, cielená a cieľavedomá socializácia jedinca i skupín. Tiež je v nej profesionálne a odborne zabezpečovaný proces edukácie. Táto inštitúcia je určená pre deti od narodenia (v našich podmienkach od dvoch rokov veku) až po vstup do základnej školy. Je teda prvou školou, ktorú dieťa navštevuje. Materská škola nenahrádza rodinnú výchovu a ani ju nedopĺňa. Realizuje to, čo nikdy nebude z personálneho, odborného, kvalifikačného, technického a technologického hľadiska v spôsobilosti rodiny³. Najvyšší legislatívny rámec *Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní* (školský zákon) materskú školu definuje: materská škola je prvým stupňom školskej sústavy. Podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára

¹ Z. Obrdžálek et al., *Organizácia a manažment školstva*, Bratislava 2004, s. 179.

² D. Kostrub, *Problematika cieľa v počiatkovej edukácii*, Prešov 2002.

³ *Ibidem*.

predpoklady pre ďalšie vzdelávanie. Pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí.

V roku 2007 t.j. rok pred spustením obsahovej reformy sme zrealizovali anketu s cieľom zistiť do akej miery je naša pedagogická verejnosť informovaná o pripravovanej obsahovej reforme. Ankety sa zúčastnilo 58 učiteľov a riaditeľov materských škôl z Prešovského a Košického kraja, ktoré boli zároveň študentkami Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Pri analýze odpovedí na otázku „Viete, že sa pripravuje obsahová reforma v školstve?“ až 97% opýtaných vedelo o pripravovanej obsahovej reforme. Na otázku „Na čo by sa mala zamerať obsahová reforma?“ 21% respondentov sa nevyjadrilo. Z ich odpovedí uvádzame: zmeniť filozofiu výchovy, zredukovať obsah výučby, zamerať sa na tvorivo-humanistickú výchovu a jej dodržiavanie, dostať do škôl viac emocionality, atď. Uvedieme jeden názor učiteľa materskej školy s 36 ročnou pedagogickou praxou: „Obsahová reforma by mala začať verejnou diskusiou s učiteľmi na všetkých stupňoch škôl, osobnými stretnutiami s odborníkmi a nie od zeleného stola“; „Obsahová reforma by mala podliehať rozhodnutiu tímu odborníkov...“; „Učiteľ v materskej škole by mal mať vysokoškolské magisterské vzdelanie a neustále sa ďalej vzdelávať...“ „Vzdelávanie by malo byť celoživotné, lebo aj zmeny v spoločnosti sú tiež celoživotné...“ Táto myšlienka našej respondentky bola navrhovaná v *Koncepcii v oblasti predškolskej výchovy v nadväznosti na prípravu detí na vstup do základnej školy* (2007). V tomto dokumente sa píše, že výchovu a vzdelávanie detí v materských školách zabezpečujú v súlade so štátmi Európskej únie vysokoškolskí vzdelaní učitelia.

V príspevku sa zaoberáme reformou školstva z roku 2008 a uvedieme navrhované zmeny v roku 2013.

Deskripcia predprimárneho vzdelávania v SR

Podľa *Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní* (školský zákon) materská škola je prvým stupňom školskej sústavy. Podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, intelektuálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja schopnosti a zručnosti, utvára predpoklady pre ďalšie vzdelávanie. Pripravuje na život v spoločnosti v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami detí. Materská škola, ktorej zriaďovateľom je štát, cirkev alebo súkromná osoba, sa síce stala súčasťou sústavy škôl, ale nie je povinnou zo zákona. Tento bod z Milénia — *Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov*, nebol splnený. Materské školy podľa zákona sú jednotriedne alebo viactriedne, môže byť aj spojená základná škola s materskou školou. Podľa školského zákona sa výchova a vzdelávanie v materských školách

uskutočňuje podľa vzdelávacieho programu, ktorým je štátny vzdelávací program a školský vzdelávací program. Zákon (§ 6 a 7) zároveň určuje, čo má obsahovať štátny a školský vzdelávací program. Štátny vzdelávací program vymedzuje všeobecné ciele materských škôl, kľúčové kompetencie vo vyváženom rozvoji osobnosti detí a rámcový obsah vzdelávania v materských školách, ktorého základnú štruktúru uvádzame v tabuľke 1 a v tabuľke 2 uvedieme navrhované zmeny.

Tab. 1. Štruktúra Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0 — predprimárne vzdelávanie (2008)

Tematické okruhy	Vzdelávacie oblasti	Podoblasti	Prierezové témy	Kompetencie
Ja som	perceptuálno-motorická	pohybová	osobnostný a sociálny rozvoj	psychomotorické
Eudia	kognitívna	zdravotná	ochrana života a zdravia	osobnostné (intrapersonálne)
Príroda	sociálno-emocionálna	prírodovedná	dopravná výchova — výchova k bezpečnosti v cestnej premávke	sociálne (interpersonálne)
Kultúra		matematicko-logická	mediálna	komunikatívne
		jazyková	multikultúrna výchova	kognitívne
		komunikatívna	výchova k tvorivosti	učebné
		etická	rozvoj predčitateľskej a gramotnosti vo všeobecnosti	informačné
		vlastenecká	informačno-komunikačné technológie a rozvíjanie digitálnej gramotnosti	
		informačná		
		umelecko-expresívna		
		pracovná		

Tab. 2. Štruktúra Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy (predprimárne vzdelávanie) — návrh v roku 2013

Vzdelávacie oblasti	Kompetencie
Jazyk a komunikácia	komunikácia v materinskom jazyku
Matematika a práca s informáciami	komunikácia v cudzích jazykoch
Človek a príroda	matematická kompetencia a základné kompetencie v oblasti vedy a techniky
Človek a spoločnosť	digitálna kompetencia
Človek a svet práce	naučiť sa učiť
Umenie a kultúra	spoločenské a občianske kompetencie
Zdravie a pohyb	iniciatívnosť a podnikavosť
	kultúrne povedomie a vyjadrovanie

Štátny vzdelávací program je prvým stupňom dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov; je najvyšším platným kurikulárnym (cieľovo-programovým) dokumentom; predstavuje pedagogický dokument, ktorý definuje požiadavky (ciele) spoločné pre všetky deti navštevujúce materskú školu, aby po jej absolvovaní kdekoľvek v Slovenskej republike (aj po presťahovaní sa) mohli nastúpiť na primárne vzdelávanie v základnej škole; určuje základné minimum (základné učivo vrátane požadovaných (alebo očakávaných) spôsobilostí, ktoré deti majú zvládnuť), ktoré garantuje štát prostredníctvom materskej školy a učiteľiek, ktoré splňajú kvalifikačné predpoklady v zmysle platnej legislatívy. Je určený pre bežnú populáciu detí a zvýšené nároky nad rozsah stanovený vzdelávacími štandardmi si môžu materské školy stanoviť v školskom vzdelávacom programe ako rozširujúcu vzdelávaciu ponuku — ba priamo sa to v závislosti od ich zamerania, špecifik regiónu, miestnych podmienok, profilácie, očakáva.

Ciele vzdelávania

Rok 2008

Hlavným cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálno-motorickú, kognitívnu a citovo-sociálnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začleňovanie do skupiny a kolektívu.

Cieľmi predprimárneho vzdelávania sú:

- naplňovať potrebu dieťaťa sociálneho kontaktu s rovesníkmi;
- uľahčiť dieťaťu plynulú adaptáciu na zmenené prostredie (na materskú i základnú školu);
- podporiť vzťah dieťaťa k poznávaniu a učeniu hrou;
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť dieťaťa v psychomotorickej, poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti;
- prihliadať na rôzne sociokultúrne a socioekonomické zázemie dieťaťa;
- uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou, zriaďovateľom a inými inštitúciami (pri zachovaní etického princípu spolupráce) s rešpektovaním potrieb dieťaťa;
- získavať dôveru rodičov v individuálnom výchovnom poradenstve a upriamovať ich pozornosť na pozitívne prejavy v správaní sa svojho dieťaťa a v prípade potreby ich nasmerovať na ďalšie odborné poradenstvo s inými odborníkmi (pediater, logopéd, psychológ atď.).

Rok 2013

V návrhu *Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy (predprimárne vzdelávanie)* (2013) sa uvádza, že hlavný cieľ výchovy a vzdelávania v materskej škole sa odvíja od cieľov výchovy a vzdelávania uvedených v § 4 *Zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní* (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Predprimárne vzdelávanie v materskej škole poskytuje základy spôsobilostí vedúcich k napĺňaniu cieľov výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona.

K špecifickým cieľom predprimárneho vzdelávania v materskej škole patrí:

- zlepšovať sociálnu aktivitu a angažovanosť dieťaťa;
- podporiť vzťah dieťaťa k poznávaniu a učeniu;
- podporovať rozvoj špecifických a individuálnych spôsobilostí dieťaťa;
- sprostredkovať základy verejnej kultúry;
- rozvíjať u dieťaťa dimenzie školskej pripravenosti.

Vzdelávací štandard pre ISCED 0

Rok 2008

V *Zákone č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní* (školský zákon) v § 9 sa uvádza, že vzdelávacie štandardy sa členia na obsahové a výkonové štandardy. V obsahových štandardoch sa nachádza obsah, ktorý rešpektuje vývinové po-

tenciality (možnosti) dieťaťa predškolského veku a opiera sa o detskú skúsenosť a poznanie. Obsahové štandardy možno chápať ako záväzok pre učiteľa. Obsahujú základný rozsah učiva, ktorý má dieťa zvládnuť primerane svojim rozvojovým možnostiam prostredníctvom aktivizujúcich metód. Obsahové štandardy predstavujú prostriedok vzdelávania detí predškolského veku a slúžia na rozvíjanie elementárnych základov kompetencií (spôsobilostí). Výkonové štandardy sú formulované v špecifických cieľoch. Výkonové štandardy sú koncipované ako cieľové požiadavky, ktoré má dosiahnuť dieťa na konci predškolského obdobia, aby získalo predprimárne vzdelanie.

Rok 2013

V štruktúre štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie sa vytvára rámec pre funkčný a na seba nadväzujúci vzťah medzi výkonom dieťaťa (výkonový štandard), obsahom vzdelávania a jeho organizáciou (obsahový štandard) a schopnosťou učiteľky vyhodnocovať učebný proces dieťaťa (evaluačné otázky) vo vzťahu k stanoveným výkonom a vzdelávacím obsahom, no taktiež aj vyhodnocovať individuálne a špecifické charakteristiky dieťaťa vo vzťahu k jeho ďalšiemu rozvoju a vývinovému progresu. Každá vzdelávacia oblasť štátneho vzdelávacieho programu tak figuruje v troch vedľa seba stojacich rovinách:

- 1) výkonové štandardy,
- 2) obsahové štandardy,
- 3) evaluačné otázky.

Evaluačné otázky ako tretia rovina štátneho vzdelávacieho programu a ako jeho nový prvok sú určené pre učiteľky s cieľom prispievať k riadenému a funkčnému procesu vyhodnocovania detského učenia a pokroku. Práca s tými otázkami má posilniť schopnosť učiteľky presne stanoviť východiskovú situáciu vo vzdelávaní a plastickejšie zachytávať pokrok detí vo vzdelávaní a zachytiť tento pokrok v súvislosti s kultúrnym a sociálnym kontextom života konkrétnych detí či detských skupín (tried). Práca s evaluačnými otázkami predstavuje súčasne konkrétny nástroj na zabezpečenie inklúzie vo vzdelávaní, pretože umožňuje naplánovať dosahovanie štandardov predškolského vzdelávania s ohľadom na diferencie detí a detských skupín.

Štruktúra a organizácia vzdelávania (rovnaká ako v roku 2008 aj v roku 2013)

Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole. Predprimárne vzdelávanie ukončuje dieťa spravidla v školskom roku, v ktorom do 31. augusta dosiahne šiesty rok veku a dosiahne školskú spôsobilosť. Predškolské vzdelávanie môže dieťa ukončiť aj vtedy, ak nedovršilo šiesty rok veku, ale podľa vyjadrenia príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a všeobecného lekára pre deti a dorast môže plniť povinnú školskú dochádzku (predčasné zaškolenie dieťaťa na žiadosť rodičov). Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré vydáva materská škola. Osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelania môžu vydať len materské školy zaradené do siete škôl a školských zariadení (v súlade so *Zákonom č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve*). Na predprimárne vzdelávanie v materských školách sa prijímajú spravidla deti od troch do šiestich rokov veku; ak je voľná kapacita, možno prijať aj deti od dvoch rokov veku. Prednostne sa prijímajú deti, ktoré dovŕšili piaty rok veku, deti s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky a deti s dodatočne odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky. Do triedy materskej školy sa zaraďujú spravidla deti rovnakého veku. Zo školského zákona vyplýva aj najvyšší počet detí v triede materskej školy:

- a) 20 v triede pre troj- až štvorročné deti,
- b) 21 v triede pre štvor- až päťročné deti,
- c) 22 v triede pre päť- až šesťročné deti,
- d) 21 v triede pre troj- až šesťročné deti.

V materských školách sa umožňuje vyučovanie náboženskej výchovy alebo náboženstva, ktoré zabezpečujú registrované cirkvi a náboženské spoločnosti. Predprimárne vzdelávanie sa uskutočňuje formou:

- a) celodenného niekoľkoročného predškolského vzdelávania;
- b) samostatných tried pre deti, ktoré majú v nasledujúcom roku plniť povinnú školskú dochádzku;
- c) samostatných tried pre deti, ktoré majú v nasledujúcom roku plniť povinnú školskú dochádzku s priamou účasťou zákonných zástupcov na výchove a vzdelávaní (so súhlasom riaditeľa materskej školy) v kombinácii s domácou prípravou detí;
- d) poldenného zaškolenia v rozsahu štyroch až päť hodín denne v dopoludňajšom alebo popoludňajšom čase;
- e) individuálneho predškolského vzdelávania.

Kurikulum

Historický vývoj edukačných programov pre materské školy bol ovplyvnený: obdobím ich prípravy, vývinom celej spoločnosti, ako aj príslušnou legislatívou pre oblasť školstva. Od vzniku Československa bolo vydaných 12 programov, ktoré sa dotýkali edukácie predškolských detí. Predchádzajúci *Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách* (1999) bol štruktúrovaný do výchovných zložiek, ktoré vychádzali z našich pedagogických tradícií. Obsah výchovy a vzdelávania bol diferencovaný z hľadiska náročnosti podľa veku detí. Dieťa sa chápalo nielen ako objekt, ale aj ako subjekt výchovy. Vo výchovno-vzdelávacom pôsobení na dieťa sa preto upúšťalo od dominantného postavenia učiteľky. Organizácia dňa postupne prechádzala od frontálnych činností ku skupinovým, ktoré sa realizovali prostredníctvom didaktických aktivít. Treba kriticky spomenúť, že možno kvôli nedostatočnému vzdelávaniu k tomuto programu, sa práve uplatňovanie didaktických aktivít v praxi, stalo niekedy až strašiakom pre mnohé učiteľky. Postupne z radov najmä teoretikov ale aj časti pedagogických zamestnancov sa začínali ozývať hlasy požadujúce: vypracovanie nového programu výchovy a vzdelávania, odstránenie vnútornej diferenciacie obsahu výchovy a vzdelávania podľa veku detí, vytvorenie väčšieho priestoru na rešpektovanie rozvojových možností a schopností detí, odstránenie systému výchovných zložiek, vytvorenie väčšieho priestoru na rešpektovanie špecifik konkrétnych materských škôl. Dialo sa tak v čase, keď sa intenzívne začalo pracovať na reforme obsahu výchovy a vzdelávania vo všetkých druhoch škôl. Prvýkrát v doterajšej histórii vzdelávacích, výchovných, či výchovno-vzdelávacích programov pre materské školy sú v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 0 — predprimárne vzdelávanie (2008) vzdelávacie oblasti, podoblasti, prierezové témy, kompetencie, vzdelávacie štandardy a program nie je členený podľa vekových kategórií.

Organizačné usporiadanie denných činností (foriem) v materskej škole tvoria: hry a hrové činnosti, pohybovo-relaxačné cvičenia, edukačná aktivita, pobyt vonku, odpočinok a činnosti zabezpečujúce životosprávu. Všetky organizačné formy denného poriadku sú rovnocenné.

V návrhu *Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy* (predprimárne vzdelávanie) (2013) nebudú podoblasti a prierezové témy. Časové usporiadanie denných aktivít ako denný poriadok si stanovuje materská škola sama so zohľadnením príslušných psychohygienických a materiálnych nárokov. Organizáciu dňa autori definujú na ciele vzdelávacie aktivity a časové úseky venované:

- hram,
- zdravotným cvičeniam,
- pobytu vonku,

- odpočinku,
- činnostiam spojeným so životosprávou.

Problémy predprimárneho vzdelávania v SR v kontexte edukačnej reformy

Rok 2008

Aj keď materským školám zákon neukladal, že výchova a vzdelávanie v materských školách sa musela realizovať od 1.9.2008 podľa štátneho a školského vzdelávacieho programu, niektoré materské školy toto ročné medziobdobie využili flexibilne, kreatívne a postupne si skúšali a tvorili vlastné školské vzdelávacie programy. Najväčší problém bol s tvorbou učebných osnov, s ktorou materské školy nemali žiadnu skúsenosť. Pri plánovaní výchovovno-vzdelávacej činnosti boli a sú problémy s operacionalizovaním cieľov a s evalváciou edukačného procesu. Na pomoc učiteľkám a riaditeľkám v tomto období vyšla Príručka na tvorbu školských vzdelávacích programov a boli realizované vzdelávania cez Metodicko-pedagogické centrum. Riaditeľky materských škôl mohli využiť čas a priestor na konzultácie k ŠVP a ŠkVP. Túto možnosť základné školy nemali.

Rok 2013

V návrhu *Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy (predprimárne vzdelávanie)* (2013) sa uvádza, že školský vzdelávací program sa okrem formálnych náležitostí sústreďuje najmä na:

- vymedzenie zamerania školy a cieľov výchovy a vzdelávania v tejto škole;
- východiská plánovania a evaluácie pedagogickej práce;
- personálne zabezpečenie spolu s požiadavkami na profesijný rozvoj zamestnancov;
- materiálno-technické a priestorové podmienky zohľadňujúce potreby konkrétnych detských skupín.

Vzhľadom na špecifiká predprimárneho vzdelávania v materskej škole školský vzdelávací program neobsahuje učebné plány, ani učebné osnovy. Obsah vzdelávania sa konkretizuje v plánoch výchovno-vzdelávacej činnosti, pričom školský vzdelávací program v samostatnej časti obsahuje stanovenie východísk plánovania pedagogickej práce. To znamená, že materské školy v blízkej budúcnosti už by si nemali vypracúvať učebné osnovy, ktoré boli súčasťou školského vzdelávacieho programu každej materskej školy.

Zásadne revidovaný či vlastne nový *Štátny vzdelávací program pre materské školy (predprimárne vzdelávanie)* (2013) by mal vstúpiť do platnosti v septembri v roku 2014.

Do konca októbra 2013 prebieha verejná diskusia a celá pedagogická verejnosť sa môže zapojiť do jeho pripomienkovania. Proces dopracovania a schválenia dokumentu bude sprevádzaný priebežným vydávaním súladných metodických materiálov v intenzívnej spolupráci autorov jednotlivých súčastí programu a učiteliek, ktoré program pretavujú do každodennej praxe materských škôl a prípravou návrhov programov kontinuálneho vzdelávania pre pedagogických zamestnancov.

Na Slovensku čaká učiteľky materských škôl opäť po piatich rokoch zmena. Nebude to až taká zásadná ako to bolo v roku 2008. Ale každá inovácia prináša so sebou veľa otázok, na ktoré pedagogickí zamestnanci budú musieť postupne hľadať odpovede.

Bibliografia

- Kostrub D., *Problematika cieľa v počiatočnej edukácii*, Prešov 2002.
- Návrh Štátneho vzdelávacieho programu pre materské školy (predprimárne vzdelávanie)*, 2013, www.statpedu.sk
- Obdržálek Z. a kol., *Organizácia a manažment školstva*, Bratislava 2004.
- Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách*, Bratislava 1999.
- Rossa V., Turek I., Zelina M., *Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v SR na najbližších 15 až 20 rokov (Projekt „MILÉNIUM“)*, „Učiteľské noviny“ 2001, č. 6.
- Štátny vzdelávací program, ISCED 0 — predprimárne vzdelávanie*, Bratislava 2009.
- Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)*.